

מסורת הש"ס

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צו.

עין משפט
נר מצוה

יב א מיי פ"ז מהל' ק"פ
הלכה:
ב כ מיי פ"ז מהלכות
ק"פ הלכה טו:
כא ג מיי פ"א מהל'
תמיד הלכה ט:
כב ד מיי פ"ט מהל'
ק"פ הלכה ח:
כג ה שם הלכה ז:
כד ו מיי פ"ט מהל'
ק"פ הלכה טו וס"ה:
הל"ה:
כה ז מיי פ"ז מהל'
תמיד הל' י יב:

תורה אור השלם

1. ותפש אשר תאכל
בשר מזבח השלמים
אשר ל' וטמאתו עליו
ונתרתה תפש ההוא
מעמיה: ויקרא ז כ
2. דברו אל כל עדת
ישראל לאמר בעשר
לחודש הזה ויקחו לכם
איש שד לבית אביו שד
לבת: שמות יב ג
3. ויהי לכם למשמרת
עד ארבעה עשר יום
לחודש הזה וקטנטו אותו
כל קול עדת ישראל בין
הערים: שמות יב ו
4. צו את בני ישראל
ואמרת אליהם את קרבני
לחמי לאשי ריח ניחוח
תשמרו להקריב לי
במועד: במדבר כח ב
5. ויהי בי יבואי אל
אזר הנבניני וחתמי
והאמרי והחוי והיבסי
אשר נשבע לאבתך
לחם לך ארץ ונת חלב
דבש ועבדת את
העבודה הזאת בחדש
הזה: שמות יג ה
6. ואכלו את הבשר
במצות הזה עלי אש
ונצלתו וזאת חמתי
שמות יב ח
7. וכי יגד ארץ חר
ועשה פסח לה חולו לו
לחם לך ואז יקרב לעשתו
וזהו פסח הארץ וכל
על לא יאכל בו:
שמות יב ט
8. ויקרא יי אל משה
ואמר ואת חקת הפסח
כל בן נכר לא יאכל בו:
שמות יב ט
9. וחשוב ושכיר לא
יאכל בו: שמות יב ט
10. וכל בעד אש מקנת
ספק ומלמדה אתו אז
יאכל בו: שמות יב ט
11. לא יאשרו מקנני עד
בקר ועצם לא ישברו בו
כל חקת הפסח יעשו
אתו: במדבר ט יב
12. אל תאכלו מקנני וא
בשל מושל ביום כי
אם עלי אש ראשו על
קרניו ועל קרניו:
שמות יב ט
13. ויבדקו את כל העם
מתינים חקרים ונגלים
ברגלים ומקלכם
בידכם ואכלתם אתו
בחדש פסח הזה ליי:
שמות יב יא

רבינו חננאל (המשך)

דיליף הוא היה מועדתי
בארץ מצרים, וכתוב ביה
כתובת היללה אני יוצא
וגו', מה להלן הוא דכתיב
עד חצות אף הוא דכתיב
באחלת פסחים עד חצות.
ופירושו בסוף מסכת זו.
אקשין תוב אלא מעתה כל ערל לא יאכל בו וכל בן נכר לא יאכל בו דכתיב בפסח מצרים, ודחו פסח מצרים וכשרין
הן בפסח דורות. ושנין שאני התם דכתיב ועבדת כדאמרן, ומרבין בפסח דורות מועבדת אכילת הבשר בלילה הזה
ודחית ערל וכן נכר ותושב ושכיר, פי' גר תושב ושכיר ולא גר צדק פסילות ומשומות, ויעיבוב אכילתו בפסח עד
שימול עצמו וזכריו ועבדיו. ושכיר עצם בו, ואכילת נא ממנו, אלו כולם נתרבו מועבדת את העבודה הזאת בחוש
הזה שיהו כל עבודתו של חדש הזה כזה. פי' בפסח דורות. ובין דאחרית פסח דורות כפסח מצרים, ממנו ממנו דכתיב
בפסח מצרים ומשמעו ממנו למה לי. ושנין הני ממנו ממנו בעינין להו כדורשיהו רבא בשמיה ר' יצחק בריבית
פי' הערל דאמרין גויה ללרל שאסור במעשר, אמר רבא אמר ר' יצחק חלתא ממנו כתיב בפסח, חד לגופיה, וחד
מפניה לרין מפניה גויה שיה, וחד ליתן עשה אתו לא תעשה, וישלשה ממנו כתיב במעשר חד לגופיה וחד שמור
לסוף שון מעשר שני שנטמא כר, וחד מופנה לדון ממנו גויה שיה. ופסח דורות נוגה כל שבעה. ואקישנא הכי

מסו. מי מחייבי משום אוכלי קדשים בטומאה אי לא: אישתי נמי טומאה אימורין. ללא מחייבי זהו משום טומאה ואע"ג דלשקרי משום
זרות וכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כג): מדי. אוכל אימורין בטומאה מהיכל אחרני לחיוב: מטומאה נש. דכתיב גבי אוכל נש
בטומאה הוה אשר לה' לרבות את האימורין והנפש אשר תאכל נש מזבח השלמים אשר לה': כיא אקטריהו. שלא החזר בו מוצח:
שוסיקא. נשר אלי נשפוד: ג' מוצחוס. להזאת הדם אכל להקטרת אימורין לא היה שם מוצח: מתנ' מקחו מצעשור. אומר זה לשם

למעוטי פסח שני דבוותיה.
לפסח דורות ומקחו
מועבדת דליכא למימר דהוה דמקחו
מצעשור נמי כל למעט פסח שני
דלין מקחו מצעשור ולא נמטע פסח
דורות דהא לפסח שני לא אינטריך
כיון דלא נשך ציקור לא נשך נמי
שיא מקחו מצעשור:

אבל אתה שובר בפסח דורות
אמר קרא ועבדת. תימה
לריצ"א אמאי אינטריך להי ועבדת
הא כיון דכתיב נפסח שני ועצם לא
ישצרו בו כל שכן נפסח:
אותו בחפזון ואין אחר בחפזון.
קשה לריצ"א אמאי לא פריך
ואימא אותו נפסח ואין פסח שני
נאכל בחפזון אכל פסח דורות
הכי נמי נאכל בחפזון מועבדת:
(שק' לנמוז ג):
נאכל בחפזון לילה אחד וה"ה
לפסח דורות. ואם תאמר
א"כ אמאי תימה כלל נפסח
כיון דשום זה ויש לומר דתימה
אגב דנשך למימני וממוזל כל היום
ופסח דורות נהג כל שבעה:
קודם

לחמיה ואין אחר טעון ביקור ו^ההתניא בן בג בג אומר מגין לתמיד
שטעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שנא' יתשמרו להקריב לי במועדו ולהלן
הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר מה להלן טעון ביקור ד'
ימים קודם שחיטה אף כאן טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שאני התם
דכתיב תשמרו ופסח דורות נמי הכתיב^ו ועבדת את העבודה הזאת בחדש
הזה^ז שיהיו כל עבודות חדש זה כזה אלא ההוא הזה למעוטי פסח שני
דבוותיה אלא מעתה דכתיב^א ואכלו את הבשר בלילה הזה ה"נ דהוה נאכל
בלילה ואין אחר נאכל בלילה אמר קרא ועבדת את העבודה אלא הזה למה
לי^ה לכדר' אלעזר בן עזריה ור"ע אלא מעתה דכתיב^ז וכל ערל לא יאכל בו
ה"נ דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות אמר קרא^ה ועבדת אלא בו למה
לי^ה דבו אינו אוכל אבל הוא אוכל במצה ומרור אלא מעתה^ה (וכל) בן נכר לא
יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל הוא פסח לדורות אמר קרא ועבדת
אלא בו למה לי^ב בו המרת דת^ה פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה
^ה ואיצטריך למיכתב ערל ואיצטריך למכתב בן נכר^ה דאי כתב רחמנא ערל
משום דמאי אבל בן נכר לא מאים אימא לא צריכא ואי אשמעינן בן נכר
משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמים אימא לא צריכא אלא מעתה
^ה תושב ושכיר לא יאכל בו הכי נמי דבו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא בפסח
דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למה לי בו המרת דת פוסלת ואין המרת דת
פוסלת בתרומה אלא מעתה^ה ומלתה אותו אז יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל
אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו ל"ל^ה ובו מילת זכריו ועבדיו מעכבת
ואין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה אלא מעתה דכתיב^ה ועצם לא ישברו
בו ה"נ דבו אינו שובר אבל שובר בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו
למה לי^ה בו בכשר ולא בפסול אלא מעתה דכתיב^ה אל תאכלו ממנו נא ממנו
אי אתה אוכל אבל אתה אוכל נא בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא ממנו
למה לי^ה לכדרבה א"ר יצחק: ונאכל בחפזון וכו': מנא לן דאמר קרא^ה ואכלתם
אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון ואין אחר נאכל בחפזון: ופסח דורות
נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אי לימא אפסח^ה פסח כל שבעה מי איכא
אלא

ואלף

מהו מדאישרי טומאת בשר אישרי נמי
טומאת אימורין או דילמא מאי דאישרי
אישרי מאי דלא אישרי לא אישרי אמר
רבא מכדי טומאת אימורין מהיכא איתרבי
בטומאת בשר דכתיב^א אשר לה' לרבות
את האימורין כל היכא דאיתיה לטומאת
בשר איתיה לטומאת אימורין^א כל היכא
דליתיה לטומאת בשר ליתיה לטומאת
אימורין בעי רבי זירא אימורי פסח מצרים
היכא אקטרינהו א"ל אביי ומאן לימא לן דלא
שוסיקי עבוד ועוד הא תנא רב יוסף ג'
מזבחות היו שם על המשקוף ועל שתי
המזבחות ותו מדי אחרינא לא הוה:
^במה בין פסח מצרים לפסח דורות
פסח מצרים מקחו מבעשור וטעון הוא
באגרת אוזב ועל המשקוף ועל שתי
המזבחות ונאכל בחפזון בלילה אחד ופסח
דורות נוהג כל שבעה: ג' מנא לן דכתיב^ב
דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור
לחדש הזה ויקחו זה מקחו מבעשור ואין
פסח דורות מקחו מבעשור אלא מעתה
^גוהיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום
לחדש הזה הכי נמי זה טעון ביקור ד' ימים
קודם שחיטה ואין אחר טעון ביקור ו^ההתניא בן בג בג אומר מגין לתמיד
שטעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שנא' יתשמרו להקריב לי במועדו ולהלן
הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר מה להלן טעון ביקור ד'
ימים קודם שחיטה אף כאן טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שאני התם
דכתיב תשמרו ופסח דורות נמי הכתיב^ו ועבדת את העבודה הזאת בחדש
הזה^ז שיהיו כל עבודות חדש זה כזה אלא ההוא הזה למעוטי פסח שני
דבוותיה אלא מעתה דכתיב^א ואכלו את הבשר בלילה הזה ה"נ דהוה נאכל
בלילה ואין אחר נאכל בלילה אמר קרא ועבדת את העבודה אלא הזה למה
לי^ה לכדר' אלעזר בן עזריה ור"ע אלא מעתה דכתיב^ז וכל ערל לא יאכל בו
ה"נ דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות אמר קרא^ה ועבדת אלא בו למה
לי^ה דבו אינו אוכל אבל הוא אוכל במצה ומרור אלא מעתה^ה (וכל) בן נכר לא
יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל הוא פסח לדורות אמר קרא ועבדת
אלא בו למה לי^ב בו המרת דת^ה פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה
^ה ואיצטריך למיכתב ערל ואיצטריך למכתב בן נכר^ה דאי כתב רחמנא ערל
משום דמאי אבל בן נכר לא מאים אימא לא צריכא ואי אשמעינן בן נכר
משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמים אימא לא צריכא אלא מעתה
^ה תושב ושכיר לא יאכל בו הכי נמי דבו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא בפסח
דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למה לי בו המרת דת פוסלת ואין המרת דת
פוסלת בתרומה אלא מעתה^ה ומלתה אותו אז יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל
אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו ל"ל^ה ובו מילת זכריו ועבדיו מעכבת
ואין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה אלא מעתה דכתיב^ה ועצם לא ישברו
בו ה"נ דבו אינו שובר אבל שובר בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו
למה לי^ה בו בכשר ולא בפסול אלא מעתה דכתיב^ה אל תאכלו ממנו נא ממנו
אי אתה אוכל אבל אתה אוכל נא בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא ממנו
למה לי^ה לכדרבה א"ר יצחק: ונאכל בחפזון וכו': מנא לן דאמר קרא^ה ואכלתם
אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון ואין אחר נאכל בחפזון: ופסח דורות
נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אי לימא אפסח^ה פסח כל שבעה מי איכא
אלא

אקשין תוב אלא מעתה כל ערל לא יאכל בו וכל בן נכר לא יאכל בו דכתיב בפסח מצרים, ודחו פסח מצרים וכשרין
הן בפסח דורות. ושנין שאני התם דכתיב ועבדת כדאמרן, ומרבין בפסח דורות מועבדת אכילת הבשר בלילה הזה
ודחית ערל וכן נכר ותושב ושכיר, פי' גר תושב ושכיר ולא גר צדק פסילות ומשומות, ויעיבוב אכילתו בפסח עד
שימול עצמו וזכריו ועבדיו. ושכיר עצם בו, ואכילת נא ממנו, אלו כולם נתרבו מועבדת את העבודה הזאת בחוש
הזה שיהו כל עבודתו של חדש הזה כזה. פי' בפסח דורות. ובין דאחרית פסח דורות כפסח מצרים, ממנו ממנו דכתיב
בפסח מצרים ומשמעו ממנו למה לי. ושנין הני ממנו ממנו בעינין להו כדורשיהו רבא בשמיה ר' יצחק בריבית
פי' הערל דאמרין גויה ללרל שאסור במעשר, אמר רבא אמר ר' יצחק חלתא ממנו כתיב בפסח, חד לגופיה, וחד
מפניה לרין מפניה גויה שיה, וחד ליתן עשה אתו לא תעשה, וישלשה ממנו כתיב במעשר חד לגופיה וחד שמור
לסוף שון מעשר שני שנטמא כר, וחד מופנה לדון ממנו גויה שיה. ופסח דורות נוגה כל שבעה. ואקישנא הכי

ואקשין אי הכי כל מה דכתיב ביה אמרין לזה ולא לדורות, והא כתיב ביה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום
וכו', ותניא מנין לתמיד שטעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה, שנאמר תשמרו להקריב לי, ונאמר בפסח מצרים
והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום, מה להלן ארבעה ימים קודם שחיטה אף כאן בתמיד טעון ביקור, שמא
יש בו מום ארבעה ימים קודם שחיטה. ושנין שאני תמיד דכתיב ביה תשמרו מלמד שצריך שימור. אקשין תוב
ופסח דורות אמאי אינו טעון ביקור ארבעה ימים, והכתיב ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה, שיהו כל עבודתו
של חדש הזה כזה. ושנין אלא למעוטי בביקור ד' ימים קודם שחיטה לפסח שני הוא דמפטע, דכין דרוא נמי פסח
כותיה הוא מרבין ליה, קמ"ל. אלא מעתה ואכלו את הבשר בלילה הזה, הכי נמי דפסח מצרים נאכל בלילה הזה
ולא פסח דורות. ושנין שאני אכילת פסחים בלילה דאחרית מועבדת שיהיו כל עבודתו של חדש הזה כזה. אי הכי
דאכילת שני נוגה בזה כאשר נוגה בזה, למה לי דכתיב רחמנא הוה. ושנין לא בא הוה אלא לכדר' אלעזר בן עזריה

מסו. מי מחייבי משום אוכלי קדשים בטומאה אי לא: אישתי נמי טומאה אימורין. ללא מחייבי זהו משום טומאה ואע"ג דלשקרי משום
זרות וכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כג): מדי. אוכל אימורין בטומאה מהיכל אחרני לחיוב: מטומאה נש. דכתיב גבי אוכל נש
בטומאה הוה אשר לה' לרבות את האימורין והנפש אשר תאכל נש מזבח השלמים אשר לה': כיא אקטריהו. שלא החזר בו מוצח:
שוסיקא. נשר אלי נשפוד: ג' מוצחוס. להזאת הדם אכל להקטרת אימורין לא היה שם מוצח: מתנ' מקחו מצעשור. אומר זה לשם
למעוטי פסח שני דבוותיה.
לפסח דורות ומקחו
מועבדת דליכא למימר דהוה דמקחו
מצעשור נמי כל למעט פסח שני
דלין מקחו מצעשור ולא נמטע פסח
דורות דהא לפסח שני לא אינטריך
כיון דלא נשך ציקור לא נשך נמי
שיא מקחו מצעשור:

אמר קרא ועבדת. תימה
לריצ"א אמאי אינטריך להי ועבדת
הא כיון דכתיב נפסח שני ועצם לא
ישצרו בו כל שכן נפסח:
אותו בחפזון ואין אחר בחפזון.
קשה לריצ"א אמאי לא פריך
ואימא אותו נפסח ואין פסח שני
נאכל בחפזון אכל פסח דורות
הכי נמי נאכל בחפזון מועבדת:
(שק' לנמוז ג):
נאכל בחפזון לילה אחד וה"ה
לפסח דורות. ואם תאמר
א"כ אמאי תימה כלל נפסח
כיון דשום זה ויש לומר דתימה
אגב דנשך למימני וממוזל כל היום
ופסח דורות נהג כל שבעה:
קודם

לחמיה ואין אחר טעון ביקור ו^ההתניא בן בג בג אומר מגין לתמיד
שטעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שנא' יתשמרו להקריב לי במועדו ולהלן
הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר מה להלן טעון ביקור ד'
ימים קודם שחיטה אף כאן טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שאני התם
דכתיב תשמרו ופסח דורות נמי הכתיב^ו ועבדת את העבודה הזאת בחדש
הזה^ז שיהיו כל עבודות חדש זה כזה אלא ההוא הזה למעוטי פסח שני
דבוותיה אלא מעתה דכתיב^א ואכלו את הבשר בלילה הזה ה"נ דהוה נאכל
בלילה ואין אחר נאכל בלילה אמר קרא ועבדת את העבודה אלא הזה למה
לי^ה לכדר' אלעזר בן עזריה ור"ע אלא מעתה דכתיב^ז וכל ערל לא יאכל בו
ה"נ דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות אמר קרא^ה ועבדת אלא בו למה
לי^ה דבו אינו אוכל אבל הוא אוכל במצה ומרור אלא מעתה^ה (וכל) בן נכר לא
יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל הוא פסח לדורות אמר קרא ועבדת
אלא בו למה לי^ב בו המרת דת^ה פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה
^ה ואיצטריך למיכתב ערל ואיצטריך למכתב בן נכר^ה דאי כתב רחמנא ערל
משום דמאי אבל בן נכר לא מאים אימא לא צריכא ואי אשמעינן בן נכר
משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמים אימא לא צריכא אלא מעתה
^ה תושב ושכיר לא יאכל בו הכי נמי דבו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא בפסח
דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למה לי בו המרת דת פוסלת ואין המרת דת
פוסלת בתרומה אלא מעתה^ה ומלתה אותו אז יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל
אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו ל"ל^ה ובו מילת זכריו ועבדיו מעכבת
ואין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה אלא מעתה דכתיב^ה ועצם לא ישברו
בו ה"נ דבו אינו שובר אבל שובר בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו
למה לי^ה בו בכשר ולא בפסול אלא מעתה דכתיב^ה אל תאכלו ממנו נא ממנו
אי אתה אוכל אבל אתה אוכל נא בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא ממנו
למה לי^ה לכדרבה א"ר יצחק: ונאכל בחפזון וכו': מנא לן דאמר קרא^ה ואכלתם
אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון ואין אחר נאכל בחפזון: ופסח דורות
נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אי לימא אפסח^ה פסח כל שבעה מי איכא
אלא

מסו. מי מחייבי משום אוכלי קדשים בטומאה אי לא: אישתי נמי טומאה אימורין. ללא מחייבי זהו משום טומאה ואע"ג דלשקרי משום
זרות וכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כג): מדי. אוכל אימורין בטומאה מהיכל אחרני לחיוב: מטומאה נש. דכתיב גבי אוכל נש
בטומאה הוה אשר לה' לרבות את האימורין והנפש אשר תאכל נש מזבח השלמים אשר לה': כיא אקטריהו. שלא החזר בו מוצח:
שוסיקא. נשר אלי נשפוד: ג' מוצחוס. להזאת הדם אכל להקטרת אימורין לא היה שם מוצח: מתנ' מקחו מצעשור. אומר זה לשם
למעוטי פסח שני דבוותיה.
לפסח דורות ומקחו
מועבדת דליכא למימר דהוה דמקחו
מצעשור נמי כל למעט פסח שני
דלין מקחו מצעשור ולא נמטע פסח
דורות דהא לפסח שני לא אינטריך
כיון דלא נשך ציקור לא נשך נמי
שיא מקחו מצעשור:

אמר קרא ועבדת. תימה
לריצ"א אמאי אינטריך להי ועבדת
הא כיון דכתיב נפסח שני ועצם לא
ישצרו בו כל שכן נפסח:
אותו בחפזון ואין אחר בחפזון.
קשה לריצ"א אמאי לא פריך
ואימא אותו נפסח ואין פסח שני
נאכל בחפזון אכל פסח דורות
הכי נמי נאכל בחפזון מועבדת:
(שק' לנמוז ג):
נאכל בחפזון לילה אחד וה"ה
לפסח דורות. ואם תאמר
א"כ אמאי תימה כלל נפסח
כיון דשום זה ויש לומר דתימה
אגב דנשך למימני וממוזל כל היום
ופסח דורות נהג כל שבעה:
קודם

לחמיה ואין אחר טעון ביקור ו^ההתניא בן בג בג אומר מגין לתמיד
שטעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שנא' יתשמרו להקריב לי במועדו ולהלן
הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר מה להלן טעון ביקור ד'
ימים קודם שחיטה אף כאן טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה שאני התם
דכתיב תשמרו ופסח דורות נמי הכתיב^ו ועבדת את העבודה הזאת בחדש
הזה^ז שיהיו כל עבודות חדש זה כזה אלא ההוא הזה למעוטי פסח שני
דבוותיה אלא מעתה דכתיב^א ואכלו את הבשר בלילה הזה ה"נ דהוה נאכל
בלילה ואין אחר נאכל בלילה אמר קרא ועבדת את העבודה אלא הזה למה
לי^ה לכדר' אלעזר בן עזריה ור"ע אלא מעתה דכתיב^ז וכל ערל לא יאכל בו
ה"נ דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות אמר קרא^ה ועבדת אלא בו למה
לי^ה דבו אינו אוכל אבל הוא אוכל במצה ומרור אלא מעתה^ה (וכל) בן נכר לא
יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל הוא פסח לדורות אמר קרא ועבדת
אלא בו למה לי^ב בו המרת דת^ה פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה
^ה ואיצטריך למיכתב ערל ואיצטריך למכתב בן נכר^ה דאי כתב רחמנא ערל
משום דמאי אבל בן נכר לא מאים אימא לא צריכא ואי אשמעינן בן נכר
משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמים אימא לא צריכא אלא מעתה
^ה תושב ושכיר לא יאכל בו הכי נמי דבו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא בפסח
דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למה לי בו המרת דת פוסלת ואין המרת דת
פוסלת בתרומה אלא מעתה^ה ומלתה אותו אז יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל
אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו ל"ל^ה ובו מילת זכריו ועבדיו מעכבת
ואין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה אלא מעתה דכתיב^ה ועצם לא ישברו
בו ה"נ דבו אינו שובר אבל שובר בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו
למה לי^ה בו בכשר ולא בפסול אלא מעתה דכתיב^ה אל תאכלו ממנו נא ממנו
אי אתה אוכל אבל אתה אוכל נא בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא ממנו
למה לי^ה לכדרבה א"ר יצחק: ונאכל בחפזון וכו': מנא לן דאמר קרא^ה ואכלתם
אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון ואין אחר נאכל בחפזון: ופסח דורות
נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אי לימא אפסח^ה פסח כל שבעה מי איכא
אלא

רבינו חננאל

מדאישרי טומאת בשר
אשרי נמי טומאת
החלבים או לא. ופשיט
רבא טומאת אימורין
מטומאת בשר איתרבי,
שנאמר אשר לה' לרבות
האימורין, ובין דליתיה
לטומאת בשר ליתיה
לטומאת אימורין. בני ר'
זירא אימורי פסח מצרים
היכא אקטרינהו. אמר
ליה ומאן לימא לן דלא
כלומר, שריקו בדיניהו. כלומר
צלו אותם מני מאכל
ואכלום. ועוד לא תאני
רב יוסף שלש מזבחות
היו שם, אחת המשקוף
ושתיים בתי המזבחות שנתנו
עליהם מן הרים, ומזבח
להקריב את היה שם, הלא
משמע שאכלום.

[מתנ'] מה בין פסח
מצרים לפסח דורות פסח
מצרים מקחו מבעשור
וכו'. מנא לן דכתיב ויקחו
זה מקחו מבעשור
ולא לדורות מבעשור.

ואקשין אי הכי כל מה דכתיב ביה אמרין לזה ולא לדורות, והא כתיב ביה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום
וכו', ותניא מנין לתמיד שטעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה, שנאמר תשמרו להקריב לי, ונאמר בפסח מצרים
והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום, מה להלן ארבעה ימים קודם שחיטה אף כאן בתמיד טעון ביקור, שמא
יש בו מום ארבעה ימים קודם שחיטה. ושנין שאני תמיד דכתיב ביה תשמרו מלמד שצריך שימור. אקשין תוב
ופסח דורות אמאי אינו טעון ביקור ארבעה ימים, והכתיב ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה, שיהו כל עבודתו
של חדש הזה כזה. ושנין אלא למעוטי בביקור ד' ימים קודם שחיטה לפסח שני הוא דמפטע, דכין דרוא נמי פסח
כותיה הוא מרבין ליה, קמ"ל. אלא מעתה ואכלו את הבשר בלילה הזה, הכי נמי דפסח מצרים נאכל בלילה הזה
ולא פסח דורות. ושנין שאני אכילת פסחים בלילה דאחרית מועבדת שיהיו כל עבודתו של חדש הזה כזה. אי הכי
דאכילת שני נוגה בזה כאשר נוגה בזה, למה לי דכתיב רחמנא הוה. ושנין לא בא הוה אלא לכדר' אלעזר בן עזריה